

Onderzoek bij ouders naar het voedingsbeleid van Wasko kinderopvang in Molenwaard

(complete rapport)

**GGD Zuid-Holland Zuid (als onderdeel
van Dienst Gezondheid & Jeugd)**

Evelien van Zwanenburg,
epidemiologisch onderzoeker

25 mei 2018

Onderzoek bij ouders naar het voedingsbeleid van Wasko kinderopvang in Molenwaard

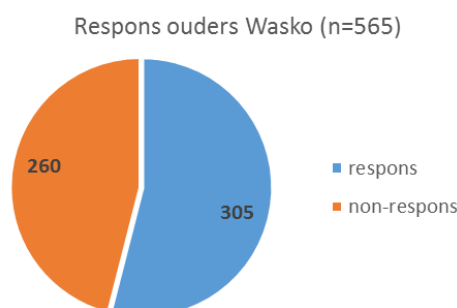
Inleiding

Wasko kinderopvang wil het voedingsbeleid in de kinderopvang aanpassen. Omdat ouderbetrokkenheid hierbij belangrijk is, is aan GGD Zuid-Holland Zuid (als onderdeel van de Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ) gevraagd een onderzoek uit te voeren onder ouders uit Molenlanden die gebruik maken van Wasko kinderopvang. De GGD ZHZ was al met Wasko in contact vanwege het project Gezond Nieuw-Lekkerland, dat vanaf mei 2016 tot en met 2019 in Nieuw-Lekkerland loopt met als doel het voorkomen en verminderen van overgewicht bij kinderen en ouders in Nieuw-Lekkerland.

Om bij ouders die gebruik maken van Wasko kinderopvang te peilen hoe zij denken over het voedingsbeleid op de kinderopvang, zijn ouders in februari 2018 via Wasko benaderd om een digitale vragenlijst in te vullen. Ouders die niet reageerden kregen in totaal twee keer een reminder. Het onderzoek liep tot en met maart 2018. In deze rapportage worden de resultaten van het onderzoek weergegeven.

Respons

Wasko kinderopvang heeft in februari 2018 565 ouders aangeschreven met het verzoek een online vragenlijst in te vullen. Hieraan hebben 305 ouders gehoord aan gegeven, een respons van 54%.

Bijna altijd waren het de moeders die de vragenlijst invulden (94%).

Woonsituatie kind

Negen op de tien kinderen woont bij beide ouders.

bij beide ouders	228	92%
alleen bij de moeder	12	5%
bij de moeder en haar partner	6	2%
co-ouders	3	1%
bij de vader en zijn partner	0	0%
alleen bij de vader	0	0%
bij anderen (bijv pleeggezin, internaat)	0	0%
totaal	249	100%

Opleidingsniveau ouders

Bijna driekwart van de moeders (meestal de invullers) en 65% van de 'andere ouders' heeft als opleidingsniveau middelbaar of hoger beroepsonderwijs.

	invuller	andere ouder
Geen opleiding (lagere school niet afgemaakt)	1%	1%
Basisonderwijs (lagere school, speciaal basisonderwijs)	0%	1%
Lager of voorbereidend beroepsonderwijs (zoals LTS, LEAO, LHNO, VMBO basis of kader)	2%	5%
Middelbaar algemeen voortgezet onderwijs (zoals MAVO, (M)ULO, MBO-kort, VMBO theoretische leerweg)	7%	13%
Middelbaar beroepsonderwijs (zoals MBO-lang, MTS, MEAO, BOL, BBL, INAS)	39%	41%
Hoger algemeen en voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (zoals HAVO, VWO, Atheneum, Gymnasium, HBS, MMS)	7%	6%
Hoger beroepsonderwijs (zoals HTS, HEAO, HBO-V, kandidaats wetenschappelijk onderwijs)	33%	24%
Wetenschappelijk onderwijs (universiteit)	9%	4%
Anders	1%	2%
Niet van toepassing		3%

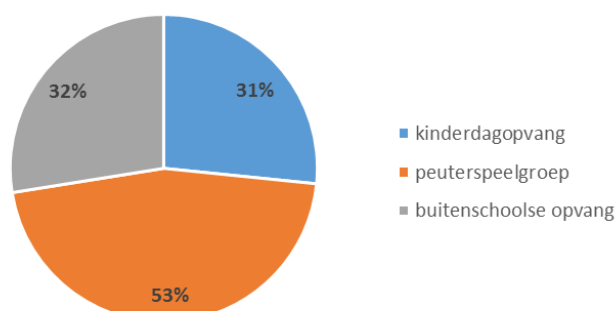
Hoe oud is uw kind of zijn uw kinderen waarvoor u van Wasko gebruik maakt?

	0-11 maanden	1 jaar	2 of 3 jaar	4 t/m 7 jaar	8 t/m 12 jaar	totaal
kind 1	13	16	168	64	19	278
kind 2	10	7	29	29	15	89
kind 3	5	3	1	6	2	15
kind 4	4	0	0	0	0	2
kind 5	3	0	1	0	0	2
totaal	35	26	199	99	36	386

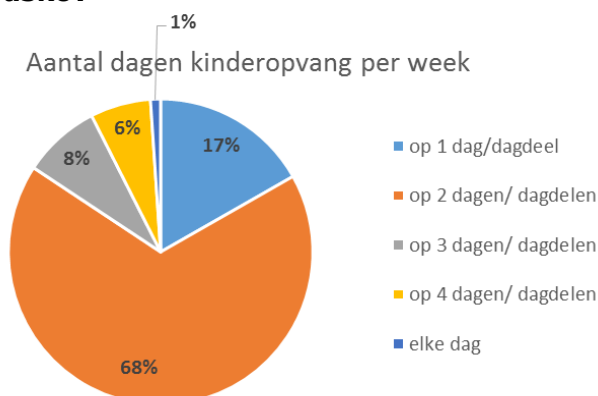
Wilt u aangeven van welke vorm(en) van kinderopvang u gebruik maakt bij Wasko

N.B. meerdere vormen kinderopvang per kind mogelijk, daarom meer dan 100% respons.

Verdeling over vormen kinderopvang

Op hoeveel dagen of dagdelen per week maakt u gebruik van de kinderopvang bij Wasko?

Wat vindt u van het eten en drinken dat bij Wasko wordt aangeboden aan uw kind(eren)?

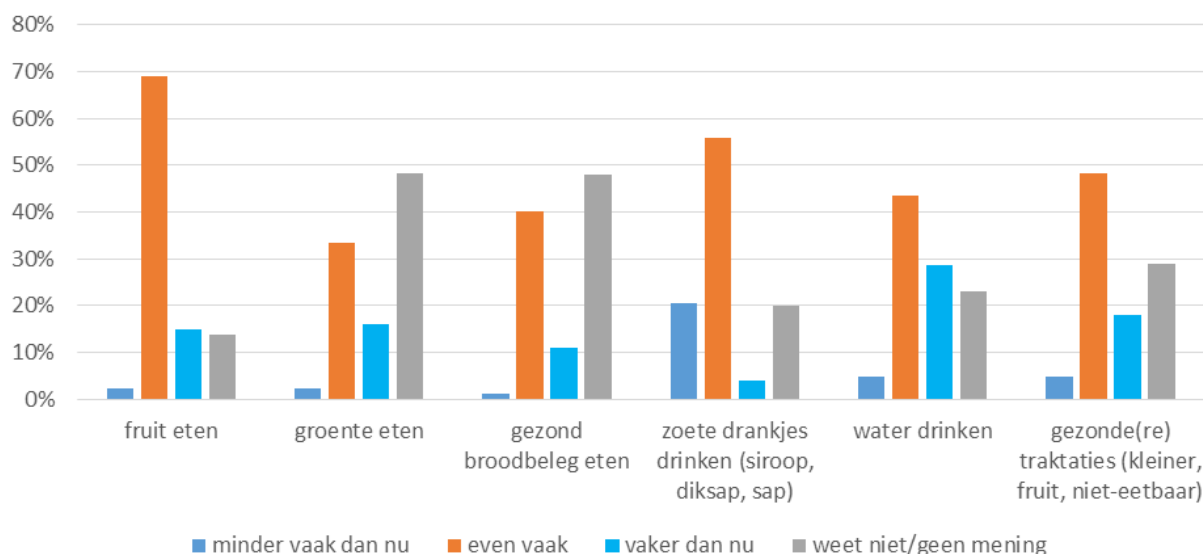
	n	%
prima, ik sta er volledig achter	200	73%
het eten en/of drinken mag wat mij betreft gezonder	30	11%
het eten en/of drinken is wat mij betreft te streng/ te gezond	8	3%
dat weet ik niet	35	13%
totaal	273	100%

Toelichting op de antwoorden/ open antwoorden:

<u>16 ouders geven aan dat ze niet weten wat hun kind te eten en te drinken krijgt:</u>
Ik weet eigenlijk niet eens wat ze krijgt
Geen zicht op wat ze precies krijgt aangeboden
Weet niet wat ze krijgt
Ik weet eerlijk gezegd niet goed wat ze allemaal precies eten ..
weet niet altijd precies wat er aan eten wordt aangeboden, maar wat ik weet is prima.
Ik heb nog nooit gehoord wat ze eten of drinken met de kinderen
Ik weet niet wat ze te eten en drinken krijgen
Geen idee wat ze krijgen
Geen idee wat ze krijgt aangeboden.
We hebben geen idee wat ze precies eten, behalve dat ze 2x fruit krijgen en 3 verschillende soorten (brood, creckers? Beschuit?) mogen kiezen als lunch
We worden hier niet bij betrokken weet dat ze fruit eten maar niet wat voor fruit endat is met alles zo.
Geen goed inzicht wat er gegeven word op eet en drink momenten
ik heb geen idee wat er aangeboden word
Gezond verdient de voorkeur, maar geen zicht wat ze krijgt
Ik heb eerlijk gezegd geen idee wat ze krijgen maar ik ben niet zo moeilijk wat betreft die ene dag in de week dat het anders gaat als thuis
Geen idee wat de kinderen krijgen aan eten en drinken

<u>Overige antwoorden</u>
te veel snoep
meer variaties
het kan ook TE worden
Op zich is het prima, gezonder mag ook. Vooral traktaties met kerst, pasen enz
warm eten aanbieden
Mijn zoon kan niet tegen ranja met suikers, die geef ik zijn eigen ranja en nu gaat dat prima.
van mij mag ipv limonade met een koekje altijd water met fruit gegeven worden
Wat mij betreft geen zoete dranken en zoet broodbeleg
Kwa traktaties mag het veel gezonder
later op de dag nog een keer drinken
Volgens mij een kaakje en fruit, prima! De aanmaaklimonade hoeft niet van mij maar kan ook geen kwaad.
Fruit ipv koekje
Zolang er erg in de allergie van mijn kindje wordt gehouden vind ik het wat mij betreft goed zo
Die ene keer fruit of water op psz maakt geen verschil. Het verschil naar gezonder leven hangt hier niet vanaf dat wordt thuis gemaky.
- traktatie mogen gezonder, meer stimulatie vanuit leidsters hierin naar ouders toe, veel beleg zoet en hartig waarin betere keuzes gemaakt kunnen worden wat biedt je een kind aan, daarnaast kan je een kind meer stimuleren in het aanbieden van groentes
Ik zou voor bio of puur sap gaan
Mijn zoon blijft 3x over bij de TSO en neemt zijn eigen eten en drinken mee. Geen idee wat hij op de BSO krijgt (1x per week) Het valt mij wel op dat hij niet altijd alles op heeft. Wat ik ergens wel begrijp met meerdere kinderen aan tafel.
kindgebonden, en altijd in overleg
vers sap verdunnen met water bv
Minder zoetigheid
Limonade hoeft niet perse, mag ook water zijn
Geen jam o.i.d. op brood. Misschien meer snackgroenten aanbieden als tussendoortje zoals tomaatjes en komkommer
Minder suikers
limonade zonder suiker
Ik zou het op prijs stellen als er minder suikers wordt gegeven. door bijv suikerbeperkte koekjes aan te bieden ipv gewone
Volgens mij krijgt hij drinken en een kaakje, maar dat weet ik niet zeker.
nog meer fruit
Volgens mij krijgen ze met zijn alle fruit, heel goed
Water aanbieden ipv limonade
eventueel smoothies fruit wat overblijft en mrt yoghurt
Op de groene bso eten ze tussendoor gezond. Ook drinken ze water met verse munt of citroen. Alleen maar goed.
alleen vso, dus nvt
Volgens mijn kind krijgt hij een paar stukjes fruit dat ruim van te voren al in stukjes gesneden is en een half koekje. Hij hoeft dat 'oude' fruit niet en het halve koekje lijkt mij ook wat karig
Drinkt alleen nog flesvoeding
Wij eten zelf met name biologisch en geen beleg met kleurstoffen of veel suiker zoals hagelslag of fruithagel of chocopasta.
Gezonder én op handigere tijdstippen. Dus niet om 17.00 uur nog, omdat er dan niet goed wordt gegeten tijdens het avondeten.

Wat zou volgens u veranderd of verbeterd kunnen worden bij het eten en drinken dat aan uw kind wordt

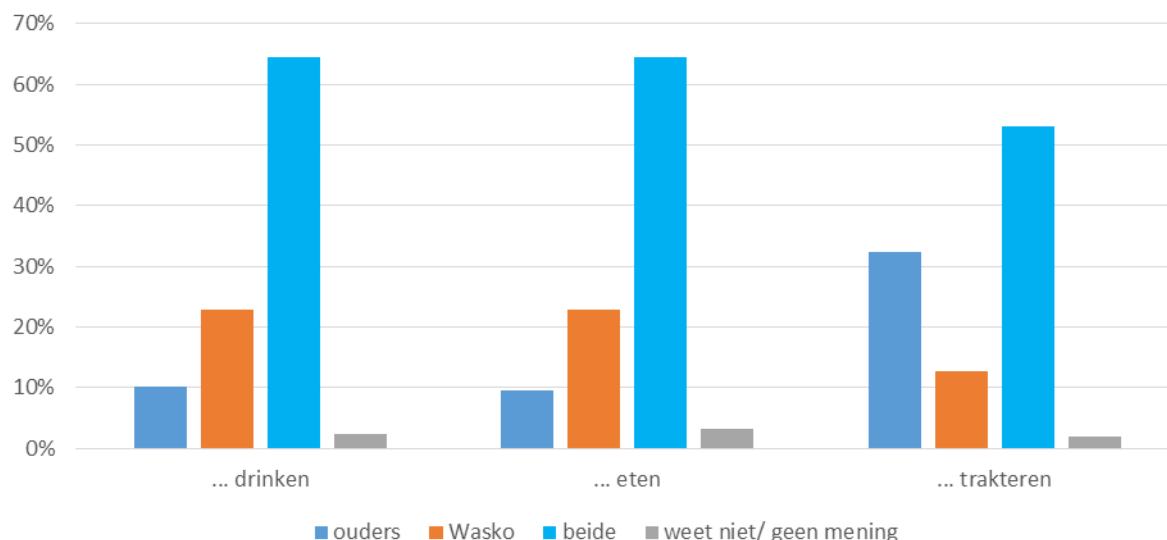
Toelichting op de antwoorden/ open antwoorden:

Als een kind geen fruit uit moet daar ook een alternatief voor wezen!
Is allemaal netjes geregeld
Soms n.v.t.
Op de peuterspeelzaal is het groente eten en broodbeleg meestal niet van toepassing, mijn mening is alles in balans, wat gezond en wat ongezond..
Geen zicht op wat ze vanuit Wasko krijgen. Traktaties zijn over het algemeen niet gezond en soms zelfs ook ongeschikt voor jongere kinderen
ruimte voor 'iets lekkers' moet ook kunnen
ik vind dat t soms wel heel ver gaat met het gezond doen
Ouders voeden hun kind op niet school
Ik ben van mening dat als er iemand jarig is en trakteert, dat dat een feestje is. En bij een feestje hoort iets lekkers! Dus als kinderen iets van snoep of chips trakteren vindt ik dat prima! Ik vindt het een taak van de ouders om thuis voldoende groente en fruit aan te bieden, snoep en lekkere dingen horen er nu eenmaal bij, elke ouder denkt daar anders over....
Lastig in te vullen of iets meer of minder moet, want ik weet niet hoe vaak ze nu iets eten.
Ik weet niet precies wat er allemaal gegeten wordt, maar wat mij verteld is bij start heeft mijn volledige goedkeuring.
Ik weet niet wat de kinderen drinken de gehele dag door.
Er word volgens mij geen groente gegeten op de locatie
Traktaties mogen deels ongezond zijn maar het reguliere eten en drinken kan minder zoet naar mijn idee.
Ik heb nog nooit gehoord wat ze eten of drinken met de kinderen
Zie vorige
Fruitwater ipv limonade of fruit ipv koekje
om 16.30 uur ipv een koekje bijvoorbeeld groente. Paprika stukjes, tomaat, komkommer etc.
In de zomer met warmte meer water of water met vers fruit als extra
Gezonde(re) traktatie hoeft van mij zozeer niet, het gaat die dag om een feestje dus dat mag wat mij betreft dan best wel met wat zoetigs gevierd worden aangezien ik weet dat er verdere de juiste en gezonde voeding wordt verstrekt aan ons kind

Ik vind dat Wasko strenger mag zijn omtrent traktatiebeleid. Een peuter op psz een plastic drinkbeker vol snoep laten trakteren aan kinderen van 2,3 jaar is zeer overtrokken. Zeker bij peuters op de psz mag verwacht worden van de ouders dat ze gezond trakteren. Wellicht vanuit de leidsters meer voorlichting aan ouders bijv als zij zien dat een kind bijna jarig is de ouders stimuleren om een gezonde traktatie mee te laten brengen
Voor kinderen die niet van fruit houden is het aanbod te beperkt.
Wij vinden de variatie goed. Het gaat net zoals bij ons thuis.
Wat betreft de traktaties mag van mij 'ongezond' het is een feestje en het is niet dat dit elke dag gebeurt. En fruit kan ook prima als traktatie maar snoep ook. De keuze mag van mij bij de ouders zelf zijn.
Iets vaker drinken aanbieden en er de tijd voor nemen, komt altijd dorstig thuis
Traktaties mogen een feestje zijn, dat gebeurt niet dagelijks.
Heb wel eens begrepen dat ze water drinken, maar of mijn kinderen het drinken...?
De basis van wat is normaal begint heel vroeg, zoals water drinken bv en natuurlijk ook wel limonade maar dit niet de standaard laten zijn. Of bv bij de lunch water, melk of karnemelk maar geen drinkyoghurt om de zoete smaken niet over te stimuleren
Geen idee wat ze allemaal krijgen.
Voorstander van gezonde traktaties, veel fruit en groenten. Maar een snoepje soms mag ook. Het is en blijft een kind
als je aangeeft dat je liever wil dat je kind bijv. alleen water krijg dan is dat altijd mogelijk
Ik weet niet precies wat ze nu te eten/drinken krijgt
Graag meer variatie in het fruit aanbod
Heb geen zicht op wat er gegeten en gedronken word. Fruit/groente is niet zichtbaar op de groep aanwezig
Bij zoete drankjes zou ik kiezen (als dat al niet gebeurt) voor limonadesiroop zonder suiker, maar bijv. met stevia, dat is een natuurlijk product.
Promoot i.i.g. geen 'niet eetbare traktaties'. Groot voorstander van minder plastic
op bso wordt vaak ook getrakteerd, dus veel kinderen krijgen die dag2 traktaties. Mij lijkt het beter als op bso niet wordt getrakteerd, er kan natuurlijk wel worden gezongen en misschien spekje uit bso pot. Is ook rustiger voor ouders als ze weten dat het niet nodig is
Volgens mij krijgt hij geen groente of fruit. Het is fijn als dit op de peuterspeelzaal aangeboden wordt (zoals thuis).
Mijn kind eet niet bij Wasko, alleen s morgens wat drinken en fruit
Wat mij betreft mag alle het ongezonde eruit. In een groep accepteren de kinderen het sneller.
ik heb geen idee wat ze nu krijgen!
groente als in komkommer of wortels, maar niet voor het avondeten. Avondeten gebeurt thuis, gezellig met elkaar de dag afsluiten
Ze beginnen de dag om 8.45. Ze gaan vervolgens om 10.00 uur drinken. Laatst was mijn zoon vergeten bij de boterham iets te drinken, ik had er toen een rond gevoel bij omdat ik wist dat ze pas om 10 uur iets krijgen. Misschien standaard een kan water of iets neerzetten.
gezondere traktaties zou ik graag willen zien! Mijn kind zit nu een paar maanden op de psz en ik heb al behoorlijk wat verschillende super ongezonde dingen voorbij zien komen, zoals grote soorten snoepjes met veel suiker en kleurstoffen e.d. ook heb ik een lollie voorbij zien komen. Mijn kind is twee en die geef ik echt nog geen lollie! veel te gevaarlijk! een zakje paprika chips heb ik voorbij zien komen, dit vind ik totaal niet passen voor een kind van twee, veel te scherpe hoeken zodat het in de keel van je kind kan blijven steken. Als je dan chips wilt geven, geef dan beertjes of nibbit. Dit zijn beide zachte soorten wat een kind van twee wel kan eten. En er word naar mijn mening erg veel en overdadig uitgedeeld, extreem grote tractaties. Mijn mening is: houd het simpel door een kleine tractatie te uit te delen die het kind gelijk kan opeten, en niet driekwart van de tractatie mee naar huis moet nemen. Houd het klein en liefst gezond! Snoep krijgen ze al vaak zat!
Ik heb geen duidelijk beeld wat ze bij Wasko precies eten

Wie zou volgens u moeten bepalen wat kinderen bij Wasko drinken, eten en trakteren?

Toelichting op de antwoorden/ open antwoorden:

Ik denk dat bepalen wat kinderen moeten/mogen eten bepaald wordt door ouders en kinderopvang samen, waarbij de kinderopvang de keuze voor ouders die moeite hebben met gezond eten makkelijker kan maken door duidelijke regels te stellen over wat kinderen wel en niet mogen eten en drinken op de opvang

Beide moeten het bepalen, al kan Wasko de gezonde keuze voor ouders wel makkelijker maken

Dat is het beste voor een kind

Trakteren mag van mij ongezond en/of gezond, als het er maar leuk uit ziet en lekker is, vinden kinderen het zowiezo al gauw goed..

Trakteren is een feestje

Jullie zijn verantwoordelijk voor goede opvang met de daarbij behorende regels die jullie opstellen. Ben je het als ouder daar niet mee eens, dan ga je iets anders zoeken wat bij je past. Wasko moet ergens voor staan, ik denk een gezonde, sportieve kinderopvang, en daar heb je als ouder het mee te doen. Duidelijkheid scheppen.

Wasko, het is namelijk onmogelijk per individu verschillende afspraken te hebben. Dat maakt het werken onmogelijk. Een duidelijk transparant voedingsbeleid met eventuele inbreng van ouders lijkt me het beste .

Vind het ook belangrijk dat wat ouders willen. Het is toch belangrijk dat de ouder tevreden is.

Altijd beide!

Mijn voorkeur gaat uit naar vooraf voorstellen wat je wilt trakteren

Neem ouders mee maar wees zelf de uitstraling en neem hierin de leiding. En laat het leuk blijven. Gezond eten is de standaard en soms wat lekkers is vooral leuk

Regels van Wasko met inspraak van ouders

Ouders zouden vanuit zichzelf gezond eten/drinken en traktaties mee moeten geven. Wasko kan dit stimuleren vanuit een beleid.

Wasko zou een advies af mogen geven aan ouders over oa traktaties

Als de Wasko bepaald, kan er geen discussie of onderscheid ontstaan

Wij zijn bewust bezig met het eten en drinken van onze dochter. We vinden het vervelend als ze thuis geen zoetheid op haar brood krijgt, maar wij wel horen dat ze op de opvang een boterham met jam op heeft. Ditzelfde gold voor de diksap, wat zij thuis niet krijgt. Hierin vinden we het belangrijk dat de opvang de regels van thuis hanteert

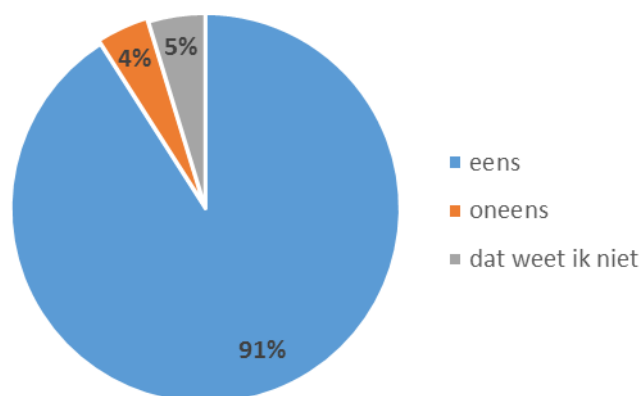
Wasko bepaals, maar dit altijd in overleg.

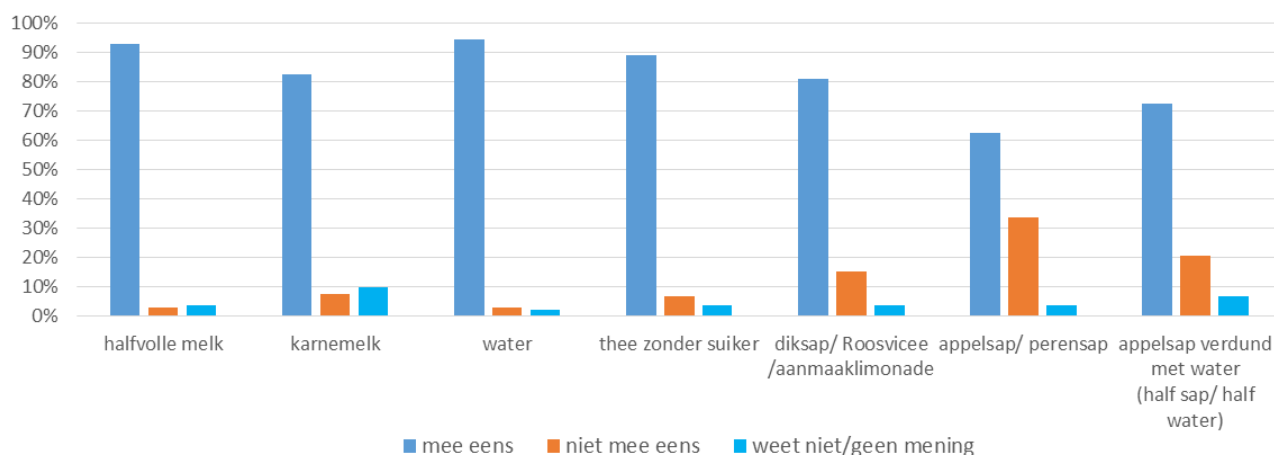
wasko kan ouders wel motiveren om gezond te trakteren
Uitgaande van pedagogische principes en basiskennis gezonde leefstijl. Wasko laten bepalen wat ouders trakteren verbetert de sfeer over algemeen niet (onderwijservaring)
Aanbod vanuit wasko, ouder beslist
traktatie mogen de kinderen zelf ism de ouders bepalen vind ik
Met trakteren bedoel ik dat iedereen iets moet trakteren van fruit oid. Dat gezonde traktaties normaal worden
Nu is het allemaal al geregeld door Wasko en volgens mij gaat dat prima zo.
Eten, drinken, en tracteren misschien van te voren doorspreken als een kind word aangemeld voor psz of andere soort van opvang. Ik ben wel van mening dat ouders verantwoordelijk zijn maar eerlijk gezegd weet ikzelf niet precies wat mijn kind te eten en te drinken krijgt. Wel weet ik dat hij fruit krijgt en limonade, maar welke limonade weet ik niet

Ik vind het belangrijk dat de pedagogisch medewerkers het goede voorbeeld geven als het gaat over gezond eten en drinken op de kinderopvang:

Goede voorbeeld geven (n=254)

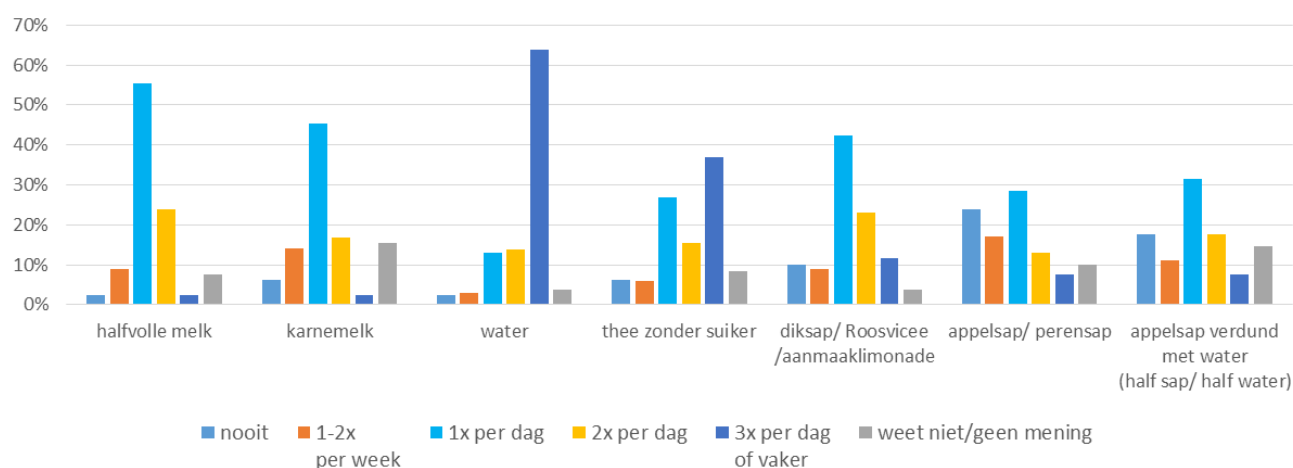
Wilt u bij de volgende soorten drinken aangeven of u het er mee eens bent als deze op de kinderopvang aangeboden (zouden) worden:

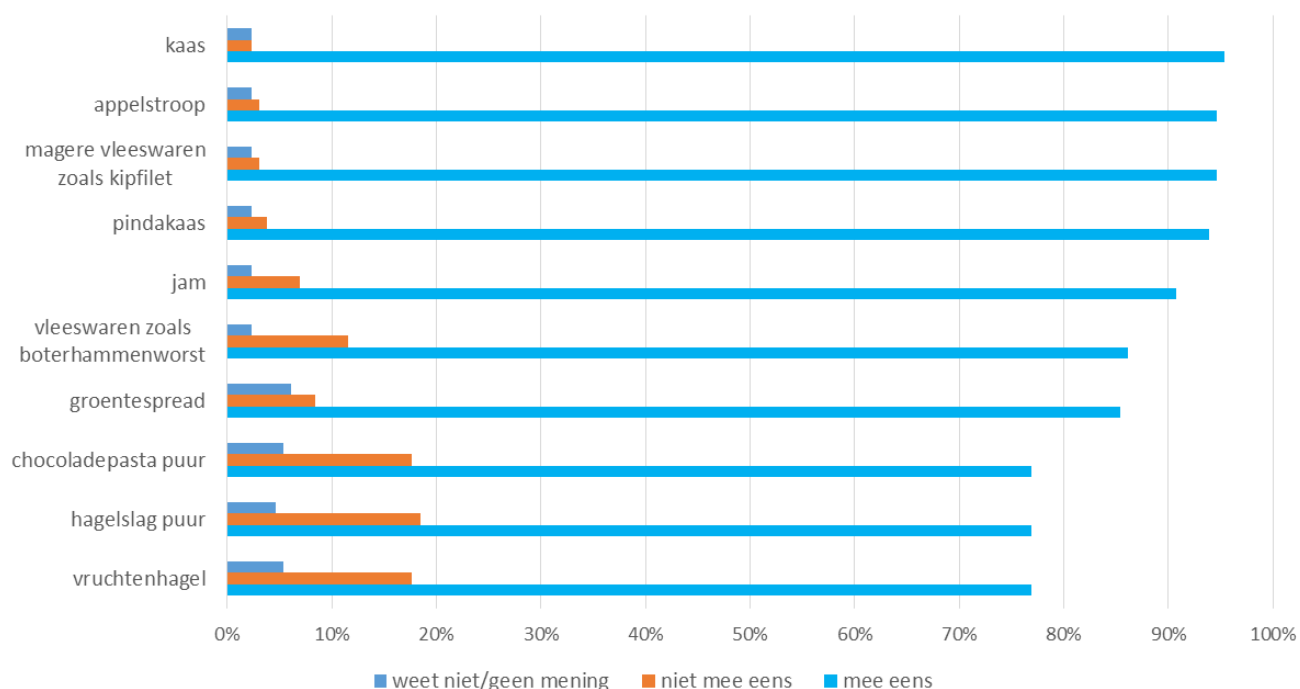
Toelichting op de antwoorden/ open antwoorden:

ligt eraan waar de sappen vandaan komen, welk merk ook
Zoveel mogelijk water en smiddags bijvoorbeeld een limootje.
Sapjes, dus ook diksap zijn wat mij betreft niet voor standaard, enkel voor speciale gelegenheden. Water, melk en thee lijkt me een goede basis.
Mijn voorkeur een balans van water en sap/aanmaaklimonade of iets dergelijks
Sap kan wel, maar liever bij uitzondering,
Kinderen mogen zoiezo 1 x zelf kiezen! Daarna kun je andere regels zoals water of half met water!
Diksap of roosvicee met het minste toegevoegde suikers. Geen aanmaaklimonade
Thee kan risico vol zijn bij de kindere
Alles kan met mate
aanmaaklimo en diksap wel dan erg verdund zodat het niet te zoet is
Ik ben niet zo moeilijk, ze eet zowiezo bij Wasko gezonder dan thuis.
Wij vinden het onzin dat een kind van 1 jaar zoete dranken krijgt. Ze leert dan dat drinken altijd zoet moet smaken. In appel- / en perensap, roosvicee en aanmaak limonade en diksap zitten veel suikers.

Hoe vaak vindt u dat de volgende soorten drinken maximaal aangeboden mogen worden?

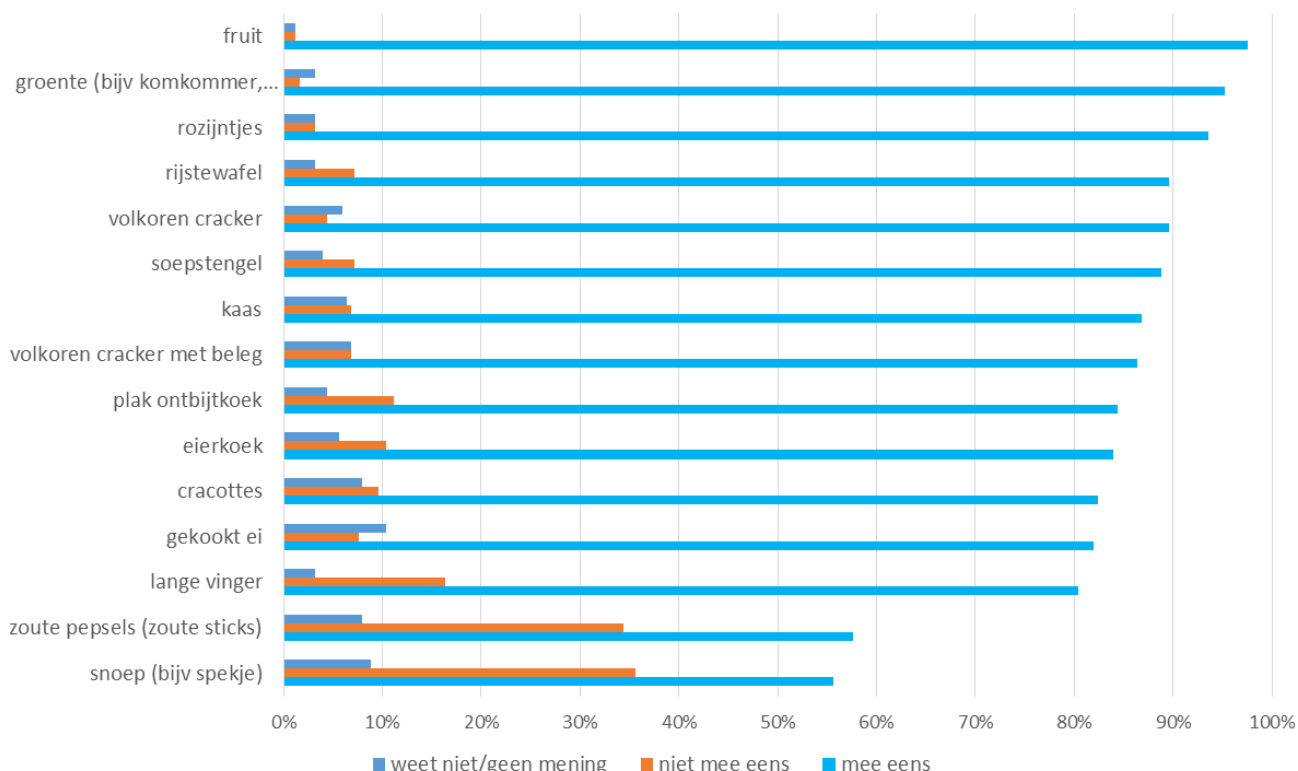
Wilt u bij de volgende soorten broodbeleg aangeven of u het er mee eens bent als deze op de kinderopvang aangeboden (zouden) worden:

Toelichting op de antwoorden/ open antwoorden:

Een kind moet af en toe iets zoets op brood mogen eten, alleen vind ik dat er eerst een boterham moet worden gegeten met gezond beleg
Waarom hagelslag puur en waarom geen melk..
Ik heb een voorkeur voor beleg wat geen toegevoegde suikers bevat. Groentespreads, kaas, zuivelspread vind ik ook prima. Vleeswaren heeft niet mijn voorkeur; vaak sterk bewerkt met allerlei stofjes en toevoegingen.
Voorkeur afwisseling tussen hartig en zoet, bijv. halve boterham hartig daarna halve boterham met zoet beleg.
Prima keuzes!
Appelstroop/jam/pindakaas zo puur mogelijk. Bijv. fruit spread. Appelperenstroop 100% fruit. Pindakaas 100% pinda/amandel ect.
Variatie is goed. Hoeft niet alleen "gezond" te zijn maar ook niet alleen zoet.
Minder vlees vind ik beter
Ze mag van mij alles proberen eten.
Eerst hartig beleg, dan pas zoet
Een boterham met zoet beleg en een volgende met hartig. Niet meerdere zoet.
De chocolade van de pasta en de hagelslag hoeft wat ons betreft niet puur te zijn
Appelstroop mits zonder toegevoegde suikers. Pindakaas zonder toegevoegd zout of suiker, groentespread mits suikervrij
hagelslag en pasta mag wat mij betreft ook in de melkversie, vinden mijn kinderen lekkerder. Je moet gewoon opletten dat er geen onwijsdikke klodders opgaan, verder is alle beleg prima wat mij betreft
Overall mee eens maar wel met mate. Als mijn kind 3 boterhammen met vruchtenhagel wil, vind ik dat niet goed. 1 is voldoende bijvoorbeeld

Wilt u bij de volgende soorten tussendoortjes aangeven of u het er mee eens bent als deze bij Wasko aangeboden (zouden) worden:

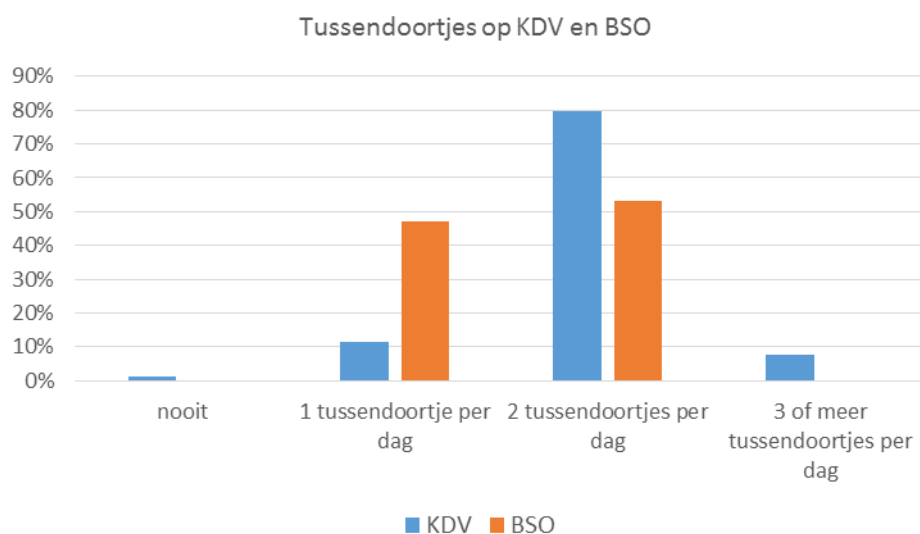

Toelichting op de antwoorden/ open antwoorden:

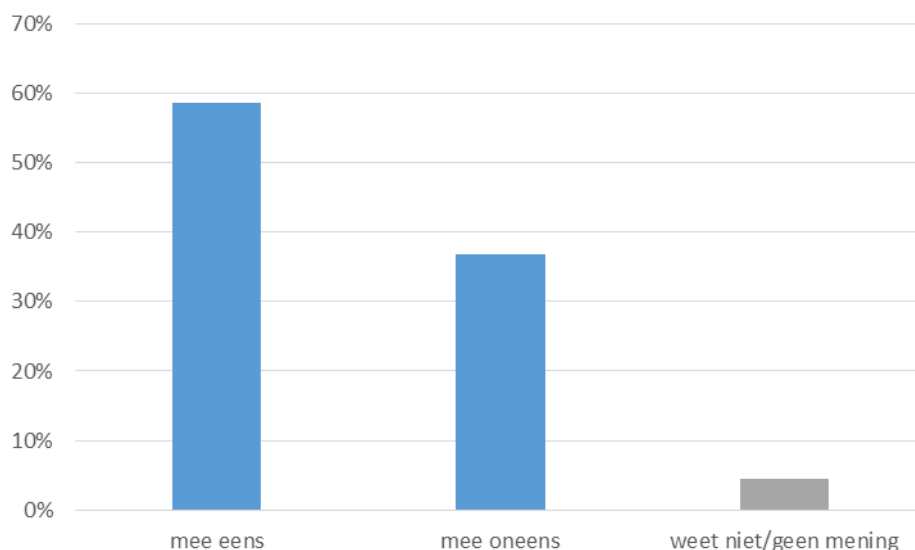
Bij volkoren cracker met beleg wel afhankelijk van het beleg
In rijstewafels zit een stof die schadelijk is voor kinderen en zelfs in het buitenland verboden is om aan kinderen te geven. Zout vind ik slecht voor de nieren en snoep vind ik alleen kunnen als er iets gevierd word. Maar dat word nu ook zo gedaan bij de psz
Soepstengels zijn bij mij verboden nadat mijn dochter er bijna is in gestikt
Hetzelfde als eerder aangegeven, van beide iets..
Uiteraard zijn feestdagen etc uitgezonderd!
Snoep en pepsels dan wel bij speciale gelegenheden en niet dagelijks en opletten dat t veilig snoep is (geen winegums, lolligs etc)
1 snoepje (spekje) is niet erg
Zolang het met mate is, vind ik dit allemaal prima. Het ene heeft meer mijn voorkeur dan het andere, maar met een beetje afwisseling eet een kind niet iedere dag een plak ontbijtkoek natuurlijk.
Opnieuw: afwisseling, bij voorkeur zoveel mogelijk gezond
Ze moeten alles een beetje leren eten dus variatie is goed.
Van mij mogen ze alles eten, zolang het met mate is. Snoepen hoort daar ook gewoon bij.
Snoep/rozijnen wel voor bijzondere dagen, verder veel afwisselen en 2 rijstewafels/crackers/soepstengel als maximum.....
Soms moet een klein snoepje kunnen, maar niet als gewoonte
Alles met mate. Soms mag snoepen best
Mijn kind mag alleen geen melk of producten waar dat in zit.
Geen gluten en zo min mogelijk suiker en regelmatig hartig en fruit.

niet mee eens is meer LIEVER niet gezien de hoeveelheid zout/zoet
Alles met mate
Af en toe een snoepje is niet erg, elke keer hoeft van mij niey
liever niet te veel snoep en zoute pepsels
volkoren cracker met beleg, maar geen zoet beleg
Een keertje snoep of chips is natuurlijk prima, maar niet standaard.
Gezond is fijn maar niet te veel.doorslaan hierin af en toe wat lekkers is prima wat mij betreft
Als de leGetijden het toelaat. Soms rijstwafel niet elke dag
snoep en zoute sticks zou ik alleen bij feestjes doen, niet in het standaardassortiment zeg maar
Geen gewone kaas bij kinderen jonger dan 4. Wel smeerkaas voor kinderen
volkoren cracottes
Zoek de balans. Het hoeft niet altijd gezond
zoute sticks/ pepsels vind ik ook erg eng. Dit kan ook heel makkelijk in de keel van een kind blijven steken
Waterijsje en zoute stengels (ivm vochtverlies door warmte) in de zomer: mee eens

Hoe vaak vindt u dat tussendoortjes in totaal per dag op de kinderdagopvang en de BSO gegeven mogen worden?

Ik vind het een goed idee als mijn kind op de peuterspeelgroep water drinkt in plaats van limonadesiroop:

helemaal mee eens	22%
beetje mee eens	37%
beetje mee oneens	18%
helemaal mee oneens	19%
weet niet/geen mening	5%

Toelichting op de antwoorden/ open antwoorden:

Een keer limonade kan geen kwaad denk ik
Mijn dochter drinkt al te weinig op een dag als ze dan alleen maar water zou krijgen drinkt ze volledig niet meer dus liever limonade dan niks
Wat iedereen krijgt, zolang het verantwoord is.
Ikzelf drink ook niet graag water, ik doe weinig siroop in de bekertjes, dan is het niet zo zoet, maar je hebt toch een smaakje
Maakt me niet zo uit. Kan thuis ook namelijk
Veel kinderen lusten geen water
Ze drinken thuis tijdens de maaltijden water. Op school mogen ze van mij lekker limonade drinken.
Ik begrijp dat dit gezonder is maar ik vind het prima dat mijn zoon limonade drinkt
Wanneer er water geschonken gaat worden heb ik er als ouder geen problemen mee
Lig ik niet van wakker. Als t maar geen cola of iets dergelijks wordt
Sommige kinderen vinden dit echt niet lekker en ze moeten toch vocht binnen krijgen.
zou afgewisseld kunnen worden maar aanwennen is niet verkeerd als het gaat om water drinken
niet alle kinderen drinken water
Of het kind moet het zelf willen
in de zomer wel extra water aanbieden
suikervrije limonade is ook goed
thuis krijgen onze kinderen 1 x aanmaak met een beetje siroop en voor de rest water en melk. Dus limonadesiroop kan wel maar met mate

Van mij hoeft hij niet de hele dag water te drinken. Af en toe iets anders vind ik prima. Zoals limonade.. Van heel de dag alleen water word ik ook flauw. En aanmaaklimonade vind ik een goed alternatief!

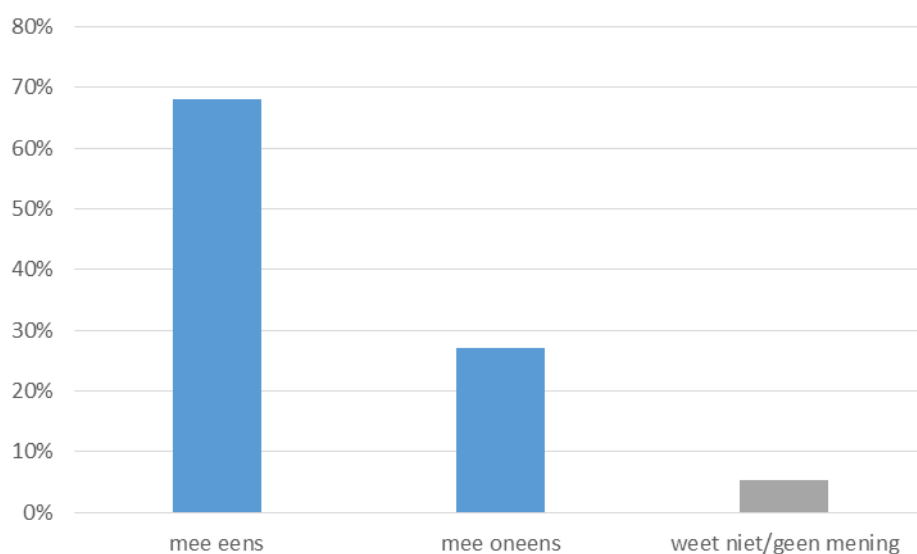
Kinderen moeten ook een beker limonade kunnen krijgen ipv alleen maar water

Mijn kind krijgt thuis ook limonade en is dus niet gewent aan water. Soms geef ik het wel eens maar dan na twee of drie slokjes laat hij het staan. En ik vind het wel belangrijk dat hij voldoende drinkt. Zelf doe ik altijd maar een klein beetje limo en meer water in de beker.

dun aangemaakte siroop is ook prima

water is prima, maar afgewisseld met siroop mag ook. Hoeft van mij niet altijd water te zijn

Ik vind het een goed idee als mijn kind op de peuterspeelgroep 's middags groente eet (bijv komkommer, snoeptomaatjes) in plaats van een kaakje:

helemaal mee eens	32%
beetje mee eens	35%
beetje mee oneens	15%
helemaal mee oneens	12%
weet niet/geen mening	5%

Toelichting op de antwoorden/ open antwoorden:

Ik vind als het kind geen komkommer of tomaat lust er wel een kaakje moet worden aangeboden anders eet het kind niks en dat kan niet!

Mits ze helemaal niets meer eten

Ze lusten het vaak niet, en verslikingsgevaar

Af en toe lekkers vinden wij geen probleem.

Hangt ervan af wat ze al aan ongezonde dingen ophebben.. Als er sochtends fruit gegeten is, dan liever smiddags een kaakje, of andersom

Tomaatjes wel doorgesneden

Niet ieder kind lust dat, dus laat ze zelf kiezen. Is met fruit ook zo

Thuis eten ze wel groente, laat ze op school lekker een kaakje eten.

Mijn kind lust dat niet dus dat zou ik dan wel sneu vinden

Koekje of een stukje groente of fruit maakt mij niet veel uit.
Dat lust hij niet
af en toe wel prima, maar niet altijd ipv
paprika is ook heel smakelijk :-)
Ik vind dat een kind best wel een keer mag snoepen maar dat het ook goed is om te stimuleren om groente als tussendoortje te eten
fruit is ook prima
Dat ze af en toe iets gezonds krijgen aangeboden prima maar we moeten niet gaan doorslaan hoor ;)
Nu weet ik niet of alle kinderen dit wel zo lekker vinden, die van mij doe je er helaas geen plezier mee, maar het is wel een goed idee!
het maakt mij niet uit

Bijlage TABELLEN soort drinken, broodbeleg en tussendoortjes

Wilt u bij de volgende soorten drinken aangeven of u het er mee eens bent als deze op de kinderopvang aangeboden (zouden) worden

	mee eens	niet mee eens	weet niet/geen mening
halfvolle melk	93%	3%	4%
karnemelk	82%	8%	10%
water	95%	3%	2%
thee zonder suiker	89%	7%	4%
diksap/ Roosvicee /aanmaaklimonade	81%	15%	4%
appelsap/ perensap	63%	34%	4%
appelsap verdund met water (half sap/ half water)	73%	21%	7%

Wilt u bij de volgende soorten broodbeleg aangeven of u het er mee eens bent als deze op de kinderopvang aangeboden (zouden) worden

	mee eens	niet mee eens	weet niet/geen mening
kaas	95%	2%	2%
magere vleeswaren zoals kipfilet	95%	3%	2%
appelstroop	95%	3%	2%
pindakaas	94%	4%	2%
jam	91%	7%	2%
vleeswaren zoals boterhammenworst	86%	12%	2%
groentespread	85%	8%	6%
vruchtenhagel	77%	18%	5%
hagelslag puur	77%	18%	5%
chocoladepasta puur	77%	18%	5%

Wilt u bij de volgende soorten tussendoortjes aangeven of u het er mee eens bent als deze bij Wasko aangeboden (zouden) worden

	mee eens	niet mee eens	weet niet/geen mening
volkoren cracker	90%	4%	6%
volkoren cracker met beleg	86%	7%	7%
eierkoek	84%	10%	6%
plak ontbijtkoek	84%	11%	4%
lange vinger	80%	16%	3%
rijstewafel	90%	7%	3%
cracottes	82%	10%	8%
soepstengel	89%	7%	4%
rozijntjes	94%	3%	3%
snoep (bijv spekje)	56%	36%	9%
groente (bijv komkommer, snoeptomaat)	95%	2%	3%
fruit	98%	1%	1%
gekookt ei	82%	8%	10%
kaas	87%	7%	6%
zoute pepsels (zoute sticks)	58%	34%	8%

Onderzoek door de GGD Zuid-Holland Zuid

GGD Zuid-Holland Zuid (ZHZ), als onderdeel van de Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid (DG&J), is dé uitvoerende en adviserende dienst voor de aangesloten gemeenten op het brede terrein van de openbare gezondheidszorg. GGD ZHZ bewaakt, beschermt en bevordert de volksgezondheid. Doel is het verbeteren van de gezondheid en het verkleinen van sociaal-economische gezondheidsverschillen. De GGD ondersteunt beleidsambtenaren van de gemeenten bij de ontwikkeling van lokaal gezondheidsbeleid en voert, meestal in samenwerking met andere instellingen, gezondheidsprojecten uit. Afdeling epidemiologie binnen het cluster Regie, Onderzoek en Advies heeft veel ervaring op gebied van gezondheidsmonitors, gemeentelijke en wijkanalyses en programma-evaluatie.

Karel Lotsyweg 40
Postbus 166, 3300 AD Dordrecht
T 078 770 8500
F 078 770 8501
info@dienstgezondheidjeugd.nl
www.dienstgezondheidjeugd.nl